

Брюксел, 9.12.2020 г.
SWD(2020) 544 final

РАБОТЕН ДОКУМЕНТ НА СЛУЖБИТЕ НА КОМИСИЯТА
РЕЗЮМЕ НА ДОКЛАДА ЗА ОЦЕНКАТА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО,
придружаващ
РЕГЛАМЕНТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

за изменение на Регламент (ЕС) 2016/794 по отношение на сътрудничеството на Европол с частноправни субекти, обработването на лични данни от Европол в подкрепа на наказателни разследвания и ролята на Европол в областта на научните изследвания и иновациите

{COM(2020) 796 final} - {SEC(2020) 545 final} - {SWD(2020) 543 final}

Резюме

Оценка на въздействието на предложение за засилване на мандата на Европол (целенасочено преразглеждане на Регламент (ЕС) 2016/794).

А. Необходимост от действия

Защо? В какво се състои проблемът?

Европейците живеят в среда на сигурност, **характеризираща се с постоянно променящи се заплахи**. Престъпниците **се възползват от предимствата на цифровата трансформация и новите технологии**, включително взаимосвързаността и размиването на границите между физическия и цифровия свят. Кризата с COVID-19 допринася за това, тъй като престъпниците бързо се възползваха от възможностите да извлекат полза от кризата, като адаптират начина си на действие или развиват нови престъпни дейности. Тези заплахи се разпространяват и отвъд границите, като обхващат различни престъпления, които те улесняват. Тъй като действията само на национално равнище не са достатъчни за справяне с тези транснационални предизвикателства в областта на сигурността, правоприлагащите органи на държавите членки все по-често използват подкрепата и експертния опит, които Европол — агенцията на ЕС за сътрудничество в областта на правоприлагането, предоставя при борбата с тежката престъпност и тероризма. **Новата среда, изобилстваща от заплахи, променя подкрепата, от която държавите членки се нуждаят и която очакват от Европол**, за да осигурят безопасността на гражданите, по начин, който не беше предвидим, когато съзаконодателите договориха настоящия мандат на Европол, който започна да се прилага през 2016 г. (Регламент (ЕС) 2016/794 за Европол).

По-конкретно съществуват **три основни въпроса**, и трите от които имат отношение към променящите се заплахи в сферата на сигурността, както и произтичащите от тях промени в оперативните нужди на държавите членки с цел ефективно справяне с тези заплахи:

- 1) липса на ефективно сътрудничество между частноправните субекти и правоприлагащите органи с цел борба със злоупотребите с трансгранични услуги от страна на престъпниците;
- 2) правоприлагащите органи са изправени пред предизвикателство по отношение на големите информационни масиви;
- 3) наличие на разлики в иновациите и научните изследвания от значение за правоприлагането.

Те представляват **съществени проблеми** поради отражението им върху сигурността и както се вижда от настоящите призови за действие от страна на съзаконодателите. Те поставят на дневен ред **важен избор в областта на политиката**, който налага подробна оценка на причините за проблемите, съответните цели, наличните варианти на политиката и тяхното въздействие.

Какво се очаква да бъде постигнато с настоящата инициатива?

В отговор на належащите оперативни нужди и призивите на съзаконодателите за по-силна подкрепа от Европол в работната програма на Комисията за 2020 г. беше обявена законодателна инициатива за „**укрепване на мандата на Европол с цел засилване на оперативното полицейско сътрудничество**“. Това е възлово действие от стратегията на ЕС за Съюза на сигурност, датираща от юли 2020 г. В съответствие с призива, отправен в политическите насоки, „да не пестим усилия, когато става въпрос за защитата на нашите граждани“, се очаква инициативата да укрепи Европол, за да помогне на държавите членки да опазят безопасността на гражданите.

В отговор на установените три съществени проблема инициативата се стреми да постигне следните **цели**:

- 1) Цел I: Да се даде възможност за **ефективно сътрудничество между частноправните субекти и правоприлагащите органи** с цел борба със злоупотребите с трансгранични услуги от страна на престъпниците.
- 2) Цел II: Да се даде възможност на правоприлагащите органи да **анализират големи и сложни набори от данни с цел откриване на трансгранични връзки**, при пълно зачитане на основните права.

- 3) Цел III: Да се даде възможност на държавите членки да **използват новите технологии за целите на правоприлагането.**

Каква е добавената стойност от действие на равнище ЕС?

Тежката престъпност и тероризмът имат транснационален характер. Следователно действията само на национално равнище не могат да им противодействат ефективно. Ето защо държавите членки решиха да работят заедно в рамките на ЕС, за да се справят със заплахите, произтичащи от тежката престъпност и тероризма. Освен това променящите се заплахи за сигурността, предизвикани от начина, по който престъпниците се възползват от предимствата на цифровата трансформация и новите технологии, също налагат ефективна подкрепа на равнище ЕС за работата на националните правоприлагащи органи. Действията на ЕС предвиждат ефективен и ефикасен начин за увеличаване на подкрепата за държавите членки в борбата с тежката престъпност и тероризма, за да се върви в крак с тези променящи се заплахи.

Б. Решения

Какви законодателни и незаконодателни варианти на политиката се предвиждат? Предпочетен ли е даден вариант? Защо?

Бяха разгледани редица законодателни и незаконодателни варианти на политиката. След предварителен подбор, при който някои варианти трябваше да бъдат отхвърлени, **бяха оценени подробно следните варианти на политиката:**

- I. Варианти на политиката, насочени към цел I: ефективно сътрудничество между частноправните субекти и правоприлагащите органи
 - вариант на политиката 1: на Европол се дава възможност да обработва данни, получени пряко от частноправни субекти
 - вариант на политиката 2: на Европол се дава възможност да обменя лични данни с частноправни субекти с цел установяване на компетентността
 - вариант на политиката 3: на Европол се дава възможност да извършва пряко търсене в бази данни, управлявани от частноправни субекти
- II. Варианти на политиката, насочени към цел II: анализиране на големи и сложни набори от данни с цел откриване на трансгранични връзки
 - вариант на политиката 4: на Европол се дава възможност да анализира големи и сложни набори от данни
 - вариант на политиката 5: въвежда се нова категория субекти на данни (лица, които не са свързани с престъпление), чиито данни Европол може да обработва
- III. Варианти на политиката, насочени към цел III: използване на новите технологии за целите на правоприлагането
 - вариант на политиката 6: регулират се подкрепата на Европол за програмата на ЕС за научни изследвания в областта на сигурността, лабораторията за иновации в Европол и подкрепата на Европол за иновационния център на ЕС
 - вариант на политиката 7: на Европол се дава възможност да обработва лични данни за целите на иновациите в области, които са от значение за подкрепата, която оказва за правоприлагането

След подробна оценка на въздействието на всички варианти на политика **пакетът от предпочитани варианти на политика** се състои от варианти 2, 4 и 7.

Кой подкрепя отделните варианти?

Заинтересованите страни като цяло подкрепят засилването на правния мандат на Европол за подпомагане на държавите членки в предотвратяването и борбата с тежката престъпност и тероризма. Държавите членки изрично подкрепиха предпочитаните варианти на политика в различните състави на Съвета, както и в Декларацията на министрите на вътрешните работи на ЕС от октомври 2020 г. („*Десет точки за бъдещето на Европол*“). Същевременно държавите членки осъзнават значението на

националния си суверенитет в областта на правоприлагането от оперативна и процедурна гледна точка. Европейският парламент подкрепи силната роля на Европол, като същевременно припомни в своята резолюция от юли 2020 г., че *„засиленият мандат следва да бъде съпроводен с подходящ парламентарен контрол“*. Очаква се Европейският парламент да изиска подробна обосновка за необходимостта от нов капацитет за обработка на данни в Европол, както и силни гаранции за защита на данните. Обсъжданията с всички заинтересовани страни показаха, че е важно да се предвидят подходящи предпазни механизми за гарантиране на основните права, и по-специално правото на защита на личните данни.

В. Въздействие на предпочетените варианти

Какви са ползите от предпочетените варианти (ако има такива, в противен случай — от основните варианти)?

Пакетът от предпочитани варианти на политиката (варианти 2, 4 и 7) **отговаря ефективно на установените проблеми** и ще предостави на Европол **силни инструменти и капацитет**, които ще й позволят да засили своята подкрепа за държавите членки в борбата с възникващите заплахи, при пълно **зачитане на основните права**.

От социална и икономическа гледна точка **крайните бенефициери на всички предпочитани варианти са гражданите**, които ще се възползват пряко и косвено от по-ниски равнища на престъпност, по-малки икономически щети и по-малко разходи, свързани със сигурността. Що се отнася до ефективността, **основните бенефициери са националните правоприлагащи органи**. Предпочитаните варианти следва да доведат до **значителни икономии от мащаба** на равнището на ЕС, тъй като ще прехвърлят от националното равнище на Европол задачите, които могат да бъдат изпълнявани по-ефективно на равнище ЕС. Предпочитаните варианти на политиката осигуряват ефективни решения за предизвикателствата, за чието преодоляване иначе щяха да са необходими по-големи разходи чрез 27 отделни национални решения, или за предизвикателствата, които изобщо не могат да бъдат преодоляни на национално равнище поради транснационалното им естество.

Какви са разходите за предпочетените варианти (ако има такива, в противен случай — за основните варианти)?

Предпочитаните варианти на политиката водят до допълнителни разходи основно на равнището на ЕС, тъй като ще прехвърлят от националното равнище на Европол задачите и услугите, които могат да бъдат изпълнявани по-ефективно на равнището на ЕС. На този етап е трудно да се даде точна количествена оценка на някои от отделните варианти на политиката, по-конкретно поради сложността на разработката на предложените ИТ инфраструктури и системи. Счита се, че за целия период на МФР ще бъдат необходими допълнителен бюджет от около 120—150 милиона евро и около 150 допълнителни длъжности, за да се гарантира, че Европол разполага с необходимите ресурси, за да изпълнява преразгледания си мандат. Що се отнася до допълнителните разходи, които тези варианти на политиката пораждаат за националното равнище, те следва да бъдат по-малки от ползите от допълнителните услуги, които Европол ще предоставя. За предприятията не се очакват значителни по размер допълнителни разходи. Предпочитаните варианти на политиката не съдържат регулаторни задължения за гражданите/потребителите, поради което не пораждаат допълнителни разходи за тези заинтересовани страни.

Какви ще са последиците за предприятията, МСП и микропредприятията?

Не се очаква предпочитаните варианти на политиката да окажат значително въздействие върху предприятията. Само вариант на политиката 2 (на Европол се дава възможност да обменя лични данни с частноправни субекти) ще има преки последици за предприятията. В това отношение предприятията ще изразходват допълнителни ресурси за обмена с Европол, но това ще бъде компенсирано от значителни икономии, тъй като предприятията ще изразходват по-малко ресурси за самостоятелно определяне на съответните национални юрисдикции и ще бъдат изложени в по-малка степен на рискове, свързани с отговорността, при обмена на данни с Европол. Освен това предприятията ще търпят по-слаби

отрицателни последици за репутацията си, причинени от престъпници, които злоупотребяват с техните трансгранични услуги.

Ще има ли значително въздействие върху националните бюджети и администрации?

Не се очаква предпочитаните варианти на политиката да окажат значително въздействие върху националните бюджети и администрации. Въпреки че държавите членки ще заделят допълнителни ресурси за сътрудничеството с Европол, тези разходи следва да са много по-малки от икономиите, произтичащи от подобрените услуги, които Европол предоставя на държавите членки.

Ще има ли друго значително въздействие?

Всички предпочитани варианти на политиката предоставят нови правни основания за обработването на лични данни от Европол. Следователно тези варианти на политика оказват въздействие върху основните права, и по-специално правото на защита на личните данни (член 8 от Хартата) и правото на зачитане на личния живот (член 7 от Хартата). За да се гарантира пълно зачитане на основните права, при оценката на въздействието се предвижда **задълбочено вземане под внимание на основните права** в рамките на нейния анализ въз основа на **подробна оценка на вариантите на политиката от гледна точка на ограниченията, които те въвеждат за упражняването на основните права**, при което:

- се описват вариантите на политиката, отхвърлени на ранен етап поради сериозното им неблагоприятно въздействие върху основните права;
- е предвидена поетапна оценка на необходимостта и пропорционалността;
- се посочват отхвърлените варианти на политика, ако е налице вариант с по-ниска степен на намеса, но също толкова ефективен; и
- е включен пълен списък с подробни гаранции за вариантите на политиката, при които е необходимо ограничаване на упражняването на основните права, което се дължи също на липсата на вариант с по-ниска степен на намеса, но също толкова ефективен.

В резултат на това предпочитаните варианти на политиката са **строго ограничени до това, което е необходимо и пропорционално**, и включват **необходимите гаранции**.

Г. Последващи действия

Кога ще се извърши преглед на политиката?

Наблюдението и оценката до голяма степен ще се извършват чрез приложимите механизми, предвидени в действащия Регламент за Европол, по-специално член 68 от него (на всеки пет години). Освен това предпочитаните варианти на политиката следва да се съпътстват от разпоредба, която изисква да бъде извършена оценка на въздействието им върху основните права две години след началото на прилагането им.